

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

-ve znění změn RVP ZV platných od 1.9.2013

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení	<ul style="list-style-type: none">• Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně z povinné časové dotace. Výuka předmětu probíhá v kmenových třídách, podle potřeby v učebně PC nebo na veřejných prostranstvích mimo školu, jsou zařazovány besedy, exkurze.
Výuka směřuje k následujícím cílům:	<ul style="list-style-type: none">• formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života• postupné utváření občanského profilu žáků• orientace ve významných okolnostech společenského života• formování vědomí odpovědnosti za vlastní život• otevírá cestu k sebepoznání• k postupnému formování a rozvíjení občanského profilu žáků• k přejímání pozitivních životních hodnot• osvojování dovedností v komunikaci a společenském styku• uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu• získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti• orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
Vyučovací předmět úzce souvisí s následujícími předměty:	<ul style="list-style-type: none">• Dějepis, Informatika, Svět práce, Výchova ke zdraví• Vyučovací předmět navazuje na předmět vlastivěda na I. stupni ZŠ.• Do třídnických hodin na II. stupni byl přesunut celý blok Člověk jako jedinec, včetně učiva – podobnost a odlišnost lidí a vnitřní svět člověka. Část výstupů a učiva je přerazena do předmětu svět práce.

	<ul style="list-style-type: none"> • Z předmětu výchova ke zdraví přebráno učivo – skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, bezpečné chování. Ochrana člověka za mimořádných událostí (terorismus) je přesunuta do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – vyučovací předmět tělesná výchova (blok o rozsahu 6 hodin týdně).
Přesahy z předmětů	<p>Výchova ke zdraví – Mezilidské vztahy (6.roč), Zásady komunikace (6.roč), Dějepis – Křesťanství (7.roč), Vznik národních států v Evropě (7.roč), Vývoj světa po 2. světové válce, Absolutismus, parlamentarismus (9.roč), Výtvarná výchova – Tradice (7.roč), Zeměpis – Kraje České republiky, Obyvatelstvo, Cesta do Evropy (9.roč), Přírodopis – Země, podmínky života, Člověk mění a chrání svět (9.roč)</p>
Výchovné a vzdělávací strategie učitelů pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:	<p>KOMPETENCE K UČENÍ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadává úkoly, které umožní volbu různých postupů • vede žáky k práci s odbornou literaturou • pracuje metodami, při kterých k závěrům a řešením docházejí žáci • pozoruje a hodnotí pokrok u všech žáků v hodině • vybírá vhodné metody a strategie pro efektivní učení <p>KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klade otevřené otázky, vede žáky k tvořivosti, a samostatnosti • zajímá se o jejich náměty • vede žáky k tomu, aby aplikovali poznatky v praxi <p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují • vede žáky ke kultivovanému projevu • podněcuje žáky k argumentaci • vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky

	<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podle potřeby pomáhá žákům • dodává žákům sebedůvěru • poskytuje dostatek prostoru a podnětů pro týmovou práci <p>KOMPETENCE OBČANSKÉ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyžaduje dodržování pravidel slušného chování • vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů <p>KOMPETENCE PRACOVNÍ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadává jasné pokyny, které vedou ke správnému řešení • vede žáky k efektivitě při organizování vlastní práce • vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví <p>KOMPETENCE DIGITÁLNÍ UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vede žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií • vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě • podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
Průřezová témata	<p>OSV Sebepoznání a sebepojetí – život mezi lidmi VÝSTUP: Žák reflektuje své činnosti, postoje, pocity, přijímá a respektuje mravní normy, vysvětlí jejich význam, zvažuje zodpovědně svá rozhodnutí, popíše své chování Mezilidské vztahy – život mezi lidmi</p>

VÝSTUP: Žák aplikuje mravní normy při řešení situací, porovnává své chování s mravní normou

Komunikace – mezi vrstevníky, komunikace

VÝSTUP: Žák spolupracuje se spolužáky při řešení úkolů, formuluje své názory a zkušenosti, oceňuje zkušenosti druhých lidí

VDO

Občanská společnost a škola – naše škola – práva a povinnosti, společná pravidla, žákovská samospráva

VÝSTUP: Žák diskutuje a argumentuje, porovnává své představy a požadavky se závaznou normou, empaticky zvažuje potřeby žáků v záležitosti práv a povinností

Občan, občanská společnost a stát – státní symboly, lidská práva, světová náboženství, formy státu

VÝSTUP: Žák vysvětlí význam řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti, argumentuje odkazem na závazné normy nebo obecně uznávanou morálku

Formy participace občanů v politickém životě – volby

VÝSTUP: Žák rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního názoru v pluralitě názorů, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje, respektuje názor druhého

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – řízení společnosti, cesta k demokracii

VÝSTUP: Žák používá demokratické principy rozhodování, uvědomuje si možnosti různých přístupů k řešení problémů

EGS

Objevujeme Evropu a svět – svět kolem nás, EU

VÝSTUP: Žák uvede některé globální problémy současnosti a vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny, uvede některé významné mezinárodní organizace a společnosti, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam, vysvětlí, jaké důvody vedly k evropské integraci, posoudí, jaké důsledky má vstup do EU pro ČR, posoudí, jaké životní příležitosti jim poskytuje Evropa

MKV

	<p>Kulturní diference – proměny roku a jeho slavnosti od podzimu do léta, kalendář, tradice VÝSTUP: Žák vysvětlí, jak zkušenosti, tradice, zvyky ovlivňují život lidí, respektuje různé úhly pohledu</p> <p>EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí – přírodní a kulturní bohatství VÝSTUP: Žák vysvětlí závažnost problematiky odpadů vzhledem k životnímu prostředí i svému zdraví, formuluje jednoduché návrhy a řešení třídění odpadů Vztah člověka k prostředí - obec, region, kraj, ochrana kulturních památek a přírodních objektů VÝSTUP: Žák vysvětlí, jakými způsoby lze předcházet poškozování životního prostředí</p> <p>MV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – proměny roku, kulturní tradice, kulturní hodnoty, kulturní instituce VÝSTUP: Žák používá internet k vyhledávání potřebných informací, formuluje svůj názor Fungování a vliv médií ve společnosti – člověk a kultura, media, víra a náboženství VÝSTUP: Žák sleduje a kriticky hodnotí vliv médií ve společnosti, přemýšlí o jejich možných negativních dopadech</p>
--	---

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	1
Povinnost	povinný	povinný	povinný	povinný

6. ročník – DOTACE: 1, POVINNÝ

Rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">• aktivně žádá objasnění souvislostí• používá odbornou terminologii• pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat, a kdy se naopak izolovat• poznatky propojuje do širších celků různých vzdělávacích oblastí• při učení volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svoji volbu zdůvodní• vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry• seznamuje se s různými formami textu• učí se chápat, že problémy mívají více řešení• vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi• vyjadřuje svůj postoj ke své práci i práci druhých, učí se používat popisný jazyk při hodnocení• zvažuje různá řešení klíčových životních situací
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none">• hodnocení je formulováno popisným jazykem• poslouchá s porozuměním pokyny učitele a promluvy spolužáků• pracuje s různými formami textů a záznamů• prezentuje získané poznatky před ostatními• toleruje odlišné názory druhých• udržuje diskuzi, má přehled o tom, které body se už probraly, neodvádí diskuzi od tématu• vyjadřuje se ke společenskému dění• využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci se světem
Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none">• dodržuje dohodnutou kvalitu, postupy, termíny• na modelových situacích si osvojuje zásady slušného chování• na výtvarném úkolu spolupracuje ve skupině i individuálně a neodmítá ani nekritizuje nápady ostatních• omluví se při nezvládnutí emocí

	<ul style="list-style-type: none"> • osvojuje si role ve skupině • pojmenuje své emoce v daném okamžiku • používá jednoduché postupy, jak zvládat své emoce • pracuje ve skupině a spolupracuje s ostatními žáky, pomáhá při řešení problémů svým spolužákům • při práci ve skupině plní svoji roli, nerozptyluje spolužáky, plní přidělený úkol • respektuje pokyny učitele • rozdělí si ve skupině role, zadání probere s ostatními • rozdělí si ve skupině úkol na části a přijme svou část včetně zodpovědnosti za její plnění • seznamuje se se svou rolí ve skupině • seznamuje se s párovou a skupinovou prací • spolupodílí se na tvorbě projektů k probraným tématickým celkům • spolupracuje ve skupině a respektuje názory jiných • stanovuje si cíle ke sebezlepšení • učí se toleranci a ohleduplnosti • určuje, co je konkrétní úkol nebo problém • využívá zpětnou vazbu pro své další jednání • zdržuje se posměšků nebo opovržení nad prací druhých • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí spolužáka
Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> • dokončuje zadanou práci v termínu a dohodnuté kvalitě • chápe škodlivost používání dopingů, drog a jiných škodlivých látek • chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly spolužáky a nepoškozovaly zdraví • chová se tak, aby důsledky jeho chování nepoškozovaly vybavení učebny • názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty • nepoužívá násilné řešení sporů • odmítá agresi vůči sobě nebo třetí osobě • osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů • přiměřeně uplatňuje svá práva, zná práva a svobody druhých a respektuje je

	<ul style="list-style-type: none"> • při rozhodování o společných záležitostech hledá řešení přijatelná pro všechny, po výsledku hlasování se nikomu neposmívá • řeší modelové situace, vyžadující dodržování dohodnutých pravidel • seznamuje se základními občanskými právy a společenskými normami • utváří si osobní vztah ke škole, bydlišti, městu • v konfliktních situacích navrhuje, jak by bylo vhodné jednat • v situacích, kde nejsou pevně daná pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil • vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů druhých • vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů • využívá lidové tradice ve svém výtvarném projevu • zvažuje realisticky výhody i omezení rodiště
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> • dbá na ochranu životního prostředí • dbá na třídění odpadu a ochranu životního prostředí • dokončuje práci v dohodnutém termínu a v předem dohodnuté kvalitě • naplňuje práci do jednotlivých kroků • odhaduje realisticky čas nutný ke splnění daného úkolu • podle svých individuálních schopností a dovedností vyhledává, analyzuje a hodnotí • poskytne základní postupy první pomoci • utvářejí si pracovní návyky pro samostatnou i týmovou činnost • využívá ICT pro vyhledávání informací • zapojuje se do pracovních aktivit ve škole dle svých možností a zájmů
Kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> • zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií • posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti • přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy • v digitálním prostředí přiměřeně uplatňuje svá práva a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují • rozpoznává protiprávní jednání v digitálním prostředí

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP	ROČNÍK	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
<ul style="list-style-type: none"> objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání 	6.	<ul style="list-style-type: none"> objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání 	Státní symboly Státní svátky, významné dny	VDO – občan, občanská společnost a stát
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu 	6.	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu 	Pojem vlast, vlastenectví Zajímavá a památná místa naší vlasti Významní rodáci Co nás proslavilo	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> zodpoví na otázku, proč je vandalské chování a aktivně proti němu vystupuje 	6.	<ul style="list-style-type: none"> zodpoví na otázku, proč je vandalské chování a aktivně proti němu vystupuje 	Morálka a mravnost Pravidla chování	
<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají 	6.	<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají 	Kulturní tradice Kulturní hodnoty Kulturní instituce Prostředky masové komunikace, masmédiá	MKV – kulturní diference MV – kritické čtení
<ul style="list-style-type: none"> kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení 	6.	<ul style="list-style-type: none"> kriticky přistupuje k mediálním informacím Vyjádří svůj postoj na působení reklamy v masmédiích 	Prostředky masové komunikace, masmédiá	MV – fungování a vliv masmédií ve společnosti

<p>propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</p>				
<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu 	6.	<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi vyjádří své možnosti, jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu 	<p>Výhody spolupráce lidí Lidská solidarita Pomoc lidem v nouzi Potřební lidé ve společnosti</p>	OSV – mezilidské vztahy
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem 	6.	<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem 	<p>Život ve škole Práva a povinnosti žáků Význam práce žakovského parlamentu</p>	VDO – principy demokracie
<ul style="list-style-type: none"> objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	6.	<ul style="list-style-type: none"> objasní potřebu tolerance ve společnosti respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	<p>Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Rovnost a nerovnost Rozmanitost kulturních projevů Kulturní tradice Národnostní menšiny</p>	OSV – mezilidské vztahy

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti 	6.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti 	<p>Národnostní menšiny Projevy lidské nesnášenlivosti Osobní a neosobní vztahy</p>	OSV – poznávání lidí
<ul style="list-style-type: none"> posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci 	6.	<ul style="list-style-type: none"> doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů v rodině, ve škole, v obci 	<p>Dělba práce a činností Svoboda a vzájemná závislost</p>	

7. ročník – DOTACE: 1, POVINNÝ

Rozvíjení klíčových kompetencí:

Žák

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">• aktivně žádá objasnění souvislostí• formuluje otázky, kterými se zeptá na to, co neumí• používá odbornou terminologii• pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat, a kdy se naopak izolovat• poznatky propojuje do širších celků různých vzdělávacích oblastí• při učení volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svoji volbu zdůvodní• sám rozpozná, co konkrétně se ještě potřebuje naučit• ústně i písemně se ohodnotí• vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry• učí se chápat, že problémy mívají více řešení• vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi• vyjadřuje svůj postoj ke své práci i práci druhých, učí se používat popisný jazyk při hodnocení• vytváří referáty a projekty k ochraně přírody a k aktuálním situacím v přírodě• změní své názory na základě nových informací či změněných podmínek• zvažuje různá řešení klíčových životních situací
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none">• hodnocení je formulováno popisným jazykem• poslouchá s porozuměním pokyny učitele a promluvy spolužáků• pracuje s různými formami textů a záznamů• prezentuje získané poznatky před ostatními• udržuje diskuzi, má přehled o tom, které body se už probraly, neodvádí diskuzi od tématu• vyjadřuje se ke společenskému dění• využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci se světem

<p>Kompetence sociální a personální</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje dohodnutou kvalitu, postupy, termíny • na modelových situacích si osvojuje zásady slušného chování • na výtvarném úkolu spolupracuje ve skupině i individuálně a neodmítá ani nekritizuje nápady ostatních • omluví se při nezvládnutí emocí • osvojuje si role ve skupině • pojmenuje své emoce v daném okamžiku • používá jednoduché postupy, jak zvládat své emoce • pracuje ve skupině a spolupracuje s ostatními žáky, pomáhá při řešení problémů svým spolužákům • při nezdaru nesvaluje vinu na ostatní, společně se snaží pochopit příčinu neúspěchu • při práci ve skupině plní svoji roli, nerozptyluje spolužáky, plní přidělený úkol • respektuje pokyny učitele • rozdělí si ve skupině role, zadání probere s ostatními • rozdělí si ve skupině úkol na části a přijme svou část včetně zodpovědnosti za její plnění • seznamuje se svou rolí ve skupině • seznamuje se s párovou a skupinovou prací • spolupodílí se na tvorbě projektů k probraným tematickým celkům • spolupracuje ve skupině a respektuje názory jiných • stanovuje si cíle ke sebezlepšení • učí se toleranci a ohleduplnosti • určuje, co je konkrétní úkol nebo problém • využívá zpětnou vazbu pro své další jednání • zdržuje se posměšků nebo opovržení nad prací druhých • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí spolužáka
<p>Kompetence občanské</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokončuje zadanou práci v termínu a dohodnuté kvalitě • chápe škodlivost používání dopingu, drog a jiných škodlivých látek • chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly spolužáky a nepoškozovaly zdraví • chová se tak, aby důsledky jeho chování nepoškozovaly vybavení učebny

	<ul style="list-style-type: none"> • názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty • nepoužívá násilné řešení sporů • odmítá agresí vůči sobě nebo třetí osobě • osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů • přiměřeně uplatňuje svá práva, zná práva a svobody druhých a respektuje je • při rozhodování o společných záležitostech hledá řešení přijatelná pro všechny, po výsledku hlasování se nikomu neposmívá • řeší modelové situace, vyžadující dodržování dohodnutých pravidel • seznamuje se základními občanskými právy a společenskými normami • utváří si osobní vztah ke škole, bydlišti, městu • v konfliktních situacích navrhuje, jak by bylo vhodné jednat • v situacích, kde nejsou pevně daná pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil • vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů druhých • vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů • zvažuje realisticky výhody i omezení rodiště
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> • dbá na ochranu životního prostředí • dbá na třídění odpadu a ochranu životního prostředí • dodržuje pravidla bezpečného chování při exkurzích • naplňuje práci do jednotlivých kroků • odhaduje realisticky čas nutný ke splnění daného úkolu • podle svých individuálních schopností a dovedností vyhledává, analyzuje a hodnotí • poskytne základní postupy první pomoci • utvářejí si pracovní návyky pro samostatnou i týmovou činnost • využívá ICT pro vyhledávání informací • zapojuje se do pracovních aktivit ve škole dle svých možností a zájmů
Kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> • zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií • posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti • přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy

- v digitálním prostředí přiměřeně uplatňuje svá práva a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují
- rozpoznává protiprávní jednání v digitálním prostředí

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ				
OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP	ROČNÍK	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO				
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky 	7.	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky 	Znaky státu Typy a formy státu Státní občanství ČR	VMEGS – jsme Evropané
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu 	7.	<ul style="list-style-type: none"> porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR seznámí se s Ústavou ČR, vyhledá informace 	Ústava ČR – přehled Zákodárná moc Výkonná moc Soudní moc Orgány a instituce státní správy a samosprávy	
<ul style="list-style-type: none"> objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů 	7.	<ul style="list-style-type: none"> objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů 	Znaky a principy demokracie	VKO – principy demokracie jako formy vlády OSV – rozvoj schopností poznávání
<ul style="list-style-type: none"> vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických 	7.	<ul style="list-style-type: none"> vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede 	Význam a formy voleb do zastupitelstev Poměrný a většinový systém Mandát, poslanecká imunita	VDO – občanská společnost a stát

státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů		příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	Politický pluralismus Legislativa	
<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajištění obrany státu 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele • respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, • posoudí význam ochrany lidských práv a svobod • rozumí povinnostem občana při zajištění obrany státu 	Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana Poškození lidských práv Šikana, diskriminace Situace ohrožení bezpečnosti státu, povinnosti občanů	OSV – mezilidské vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství 	Právní vztahy, právní normy, právní způsobilost	
<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky • uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci 	Význam právního řádu Orgány právní ochrany občanů Právní norma, právní předpis	OSV – řešení problému

<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • Orgány právní ochrany občanů 	Právo v každodenním životě Základní práva spotřebitele Styk s úřady	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů • uvede příklady postihování trestných činů 	Postihy protiprávního jednání včetně korupce Trestní postižitelnost Porušování předpisů v silničním provozu Porušování práv k duševnímu vlastnictví	MV – fungování a vliv médií ve společnosti
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná protiprávní jednání • rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	Rozdíl mezi nemorálním a protiprávním chováním Význam trestu	OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
<ul style="list-style-type: none"> • diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 	7.	<ul style="list-style-type: none"> • diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 	Uvede příklady korupčního jednání Diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích	MV – kritické čtení

8. ročník – DOTACE: 1, POVINNÝ

Rozvíjení klíčových kompetencí:

Žák

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">• aktivně žádá objasnění souvislostí• demonstruje osvojené dovednosti a vědomosti na příkladech z běžného života• formuluje otázky, kterými se zeptá na to, co neumí• kriticky hodnotí výsledky své práce a diskutuje o nich• používá odbornou terminologii• pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat, a kdy se naopak izolovat• poznatky propojuje do širších celků různých vzdělávacích oblastí• při učení volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svoji volbu zdůvodní• sám rozpozná, co konkrétně se ještě potřebuje naučit• ústně i písemně se ohodnotí• vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• argumentuje, diskutuje na dané téma, obhájí své výroky• navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry• ověřuje si informace nabízené v médiích• vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi• vyjadřuje svůj postoj ke své práci i práci druhých, učí se používat popisný jazyk při hodnocení• vytváří referáty a projekty k ochraně přírody a k aktuálním situacím v přírodě• změní své názory na základě nových informací či změněných podmínek• zvažuje různá řešení klíčových životních situací
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none">• hodnocení je formulováno popisným jazykem• obhájí svůj názor slušně, používá konkrétní argumenty• poslouchá s porozuměním pokyny učitele a promluvy spolužáků• pracuje s různými formami textů a záznamů• prezentuje získané poznatky před ostatními

	<ul style="list-style-type: none"> • toleruje odlišné názory druhých • udržuje diskuzi, má přehled o tom, které body se už probraly, neodvádí diskuzi od tématu • vyjadřuje se ke společenskému dění • využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci se světem
<p>Kompetence sociální a personální</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje dohodnutou kvalitu, postupy, termíny • na modelových situacích si osvojuje zásady slušného chování • na výtvarném úkolu spolupracuje ve skupině i individuálně a neodmítá ani nekritizuje nápady ostatních • omluví se při nezvládnutí emocí • osvojuje si role ve skupině • pojmenuje své emoce v daném okamžiku • používá jednoduché postupy, jak zvládat své emoce • pracuje ve skupině a spolupracuje s ostatními žáky, pomáhá při řešení problémů svým spolužákům • při nezdaru nesvaluje vinu na ostatní, společně se snaží pochopit příčinu neúspěchu • při práci ve skupině plní svoji roli, nerozptyluje spolužáky, plní přidělený úkol • respektuje pokyny učitele • rozdělí si ve skupině role, zadání probere s ostatními • rozdělí si ve skupině úkol na části a přijme svou část včetně zodpovědnosti za její plnění • seznamuje se se svou rolí ve skupině • seznamuje se s párovou a skupinovou prací • spolupodílí se na tvorbě projektů k probraným tematickým celkům • spolupracuje ve skupině a respektuje názory jiných • stanovuje si cíle ke sebezlepšení • učí se toleranci a ohleduplnosti • určuje, co je konkrétní úkol nebo problém • využívá zpětnou vazbu pro své další jednání • zdržuje se posměšků nebo opovržení nad prací druhých • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí spolužáka

<p>Kompetence občanské</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokončuje zadanou práci v termínu a dohodnuté kvalitě • chápe škodlivost používání dopingu, drog a jiných škodlivých látek • chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly spolužáky a nepoškozovaly zdraví • chová se tak, aby důsledky jeho chování nepoškozovaly vybavení učebny • názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty • nepoužívá násilné řešení sporů • odmítá agresi vůči sobě nebo třetí osobě • osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů • přiměřeně uplatňuje svá práva, zná práva a svobody druhých a respektuje je • při rozhodování o společných záležitostech hledá řešení přijatelná pro všechny, po výsledku hlasování se nikomu neposmívá • respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého • rozpozná a posuzuje extrémistické projevy národní hrdosti s odkazem na lidská práva, nalézá souvislosti s tragickými událostmi z minulosti a současnosti • řeší modelové situace, vyžadující dodržování dohodnutých pravidel • seznamuje se základními občanskými právy a společenskými normami • utváří si osobní vztah ke škole, bydlišti, městu • v konfliktních situacích navrhuje, jak by bylo vhodné jednat • v situacích, kde nejsou pevně daná pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil • vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů druhých • vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů • zvažuje realisticky výhody i omezení rodiště
<p>Kompetence pracovní</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dbá na ochranu životního prostředí • dbá na třídění odpadu a ochranu životního prostředí • dokončuje práci v dohodnutém termínu a v předem dohodnuté kvalitě • naplňuje práci do jednotlivých kroků • odhaduje realisticky čas nutný ke splnění daného úkolu • podle svých individuálních schopností a dovedností vyhledává, analyzuje a hodnotí • poskytne základní postupy první pomoci • utvářejí si pracovní návyky pro samostatnou i týmovou činnost

	<ul style="list-style-type: none"> • využívá ICT pro vyhledávání informací • zapojuje se do pracovních aktivit ve škole dle svých možností a zájmů
Kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> • zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií • posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti • přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy • v digitálním prostředí přiměřeně uplatňuje svá práva a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují • rozpoznává protiprávní jednání v digitálním prostředí

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ				
OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP	ROČNÍK	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady 	8.	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady vlastnictví a objasní zásady jeho ochrany včetně ochrany duševního vlastnictví 	Majetek a vlastnictví Majetek hmotný a nehmotný Majetek movitý a nemovitý Hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana Práva vlastníka Způsoby získání majetku Životní standard	OSV – rozvoj schopnosti poznávání
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a 	8.	<ul style="list-style-type: none"> • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti • uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti 	Hospodaření s penězi Rozpočet domácnosti Úspory, investice, splátkový prodej, leasing	OSV – řešení problému a rozhodovací dovednosti

<p>výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</p>		<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy a výdaji rozliší zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem vysvětlí zásady hospodárnosti na rozpočtu domácnosti navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje 	<p>Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti</p> <p>Význam daní</p> <p>Peníze – funkce a podoby peněz</p>	<p>OSV – sebezpoznání a sebezpojetí</p>
<ul style="list-style-type: none"> na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení 	<p>8.</p>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet uvede příklady různých způsobů hotovostního placení uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci 	<p>Formy placení</p>	<p>MV – kritické čtení</p>

<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít 	8.	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým uvede možnosti různých typů pojištění 	<p>Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění</p> <p>Produkty finančního trhu</p>	OSV – mezilidské vztahy VMEGS – objevujeme Evropu a svět
<ul style="list-style-type: none"> uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu 	8.	<ul style="list-style-type: none"> porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů a výdajů uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků 		
<ul style="list-style-type: none"> na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz 	8.	<ul style="list-style-type: none"> na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz 	<p>Principy tržního hospodářství, nabídka, poptávka, trh</p> <p>Tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu</p>	VDO – občan, občanská společnost a stát
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy 		<ul style="list-style-type: none"> rozliší, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu 	Nejčastější formy podnikání	

<p>státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uveďte příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p>		<ul style="list-style-type: none"> • uveďte příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané 		
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uveďte příklady jejich součinnosti 		<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele 	<p>Výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost</p>	<p>OSV – hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<ul style="list-style-type: none"> • objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života 		<ul style="list-style-type: none"> • objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života 	<p>Podobnost a odlišnost lidí Projevy chování Rozdíly v prožívání, myšlení a jednání</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek 		<ul style="list-style-type: none"> • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek 	<p>Osobní vlastnosti, dovednosti a charakter Vrozené předpoklady Osobní potenciál</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u 		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání 	<p>Vnitřní svět člověka Vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí Systém osobních hodnot, sebehodnocení</p>	

<p>druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p>		<p>Stereotypy v posuzování druhých lidí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<ul style="list-style-type: none"> popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>Osobní rozvoj Životní cíle a plány, životní perspektiva Adaptace na životní změny, sebezměna Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji</p>	

9. ročník – DOTACE: 1, POVINNÝ

Rozvíjení klíčových kompetencí:

Žák

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">• aktivně žádá objasnění souvislostí• demonstruje osvojené dovednosti a vědomosti na příkladech z běžného života• formuluje otázky, kterými se zeptá na to, co neumí• hledá důkazy o proměnách přírody a vlivu člověka na ni• používá odbornou terminologii• pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat, a kdy se naopak izolovat• poznatky propojuje do širších celků různých vzdělávacích oblastí• propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy• při učení volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svoji volbu zdůvodní• samostatně nebo ve skupině zpracovává výpisky i práce rozsáhlejšího charakteru (referáty, projekty)• sám rozpozná, co konkrétně se ještě potřebuje naučit• ústně i písemně se ohodnotí• v případě potřeby přehodnocuje vlastní postupy učení• vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• argumentuje, diskutuje na dané téma, obhajuje své výroky• navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry• ověřuje si informace nabízené v médiích• vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi• vyjadřuje svůj postoj ke své práci i práci druhých, učí se používat popisný jazyk při hodnocení• vytváří referáty a projekty k ochraně přírody a k aktuálním situacím v přírodě• změní své názory na základě nových informací či změněných podmínek• zvažuje různá řešení klíčových životních situací

<p>Kompetence komunikativní</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hodnocení je formulováno popisným jazykem • poslouchá s porozuměním pokyny učitele a promluvy spolužáků • pracuje s různými formami textů a záznamů • prezentuje získané poznatky před ostatními • rozumí přiměřenému textu a pojmům základní ekonomické terminologie • toleruje odlišné názory druhých • udržuje diskuzi, má přehled o tom, které body se už probraly, neodvádí diskuzi od tématu • vyjadřuje se ke společenskému dění • využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci se světem
<p>Kompetence sociální a personální</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje dohodnutou kvalitu, postupy, termíny • na modelových situacích si osvojuje zásady slušného chování • na výtvarném úkolu spolupracuje ve skupině i individuálně a neodmítá ani nekritizuje nápady ostatních • omluví se při nezvládnutí emocí • osvojuje si role ve skupině • pojmenuje své emoce v daném okamžiku • používá jednoduché postupy, jak zvládat své emoce • pracuje ve skupině a spolupracuje s ostatními žáky, pomáhá při řešení problémů svým spolužákům • při nezdaru nesvaluje vinu na ostatní, společně se snaží pochopit příčinu neúspěchu • při práci ve skupině plní svoji roli, nerozptyluje spolužáky, plní přidělený úkol • respektuje pokyny učitele • rozdělí si ve skupině role, zadání probere s ostatními • rozdělí si ve skupině úkol na části a přijme svou část včetně zodpovědnosti za její plnění • seznamuje se se svou rolí ve skupině • seznamuje se s párovou a skupinovou prací • spolupodílí se na tvorbě projektů k probraným tematickým celkům • spolupracuje ve skupině a respektuje názory jiných • stanovuje si cíle ke sebezlepšení • učí se toleranci a ohleduplnosti • určuje, co je konkrétní úkol nebo problém • využívá zpětnou vazbu pro své další jednání

	<ul style="list-style-type: none"> • zdržuje se posměšků nebo opovržení nad prací druhých • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny • z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí spolužáka
Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> • dokončuje zadanou práci v termínu a dohodnuté kvalitě • chápe škodlivost používání dopingů, drog a jiných škodlivých látek • chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly spolužáky a nepoškozovaly zdraví • chová se tak, aby důsledky jeho chování nepoškozovaly vybavení učebny • názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty • nepoužívá násilné řešení sporů • odmítá agresi vůči sobě nebo třetí osobě • osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů • přiměřeně uplatňuje svá práva, zná práva a svobody druhých a respektuje je • při rozhodování o společných záležitostech hledá řešení přijatelná pro všechny, po výsledku hlasování se nikomu neposmívá • respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého • rozpozná a posuzuje extrémistické projevy národní hrdosti s odkazem na lidská práva, nalézá souvislosti s tragickými událostmi z minulosti a současnosti • řeší modelové situace, vyžadující dodržování dohodnutých pravidel • seznamuje se základními občanskými právy a společenskými normami • utváří si osobní vztah ke škole, bydlišti, městu • v konfliktních situacích navrhuje, jak by bylo vhodné jednat • v situacích, kde nejsou pevně daná pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil • vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů druhých • vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů • zvažuje realisticky výhody i omezení rodiště
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> • dbá na ochranu životního prostředí • dbá na třídění odpadu a ochranu životního prostředí • dodržuje pravidla bezpečného chování při exkurzích • dokončuje práci v dohodnutém termínu a v předem dohodnuté kvalitě

	<ul style="list-style-type: none"> • naplňuje práci do jednotlivých kroků • odhaduje realisticky čas nutný ke splnění daného úkolu • podle svých individuálních schopností a dovedností vyhledává, analyzuje a hodnotí • poskytne základní postupy první pomoci • utvářejí si pracovní návyky pro samostatnou i týmovou činnost • využívá ICT pro vyhledávání informací • zapojuje se do pracovních aktivit ve škole dle svých možností a zájmů
Kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> • zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií • posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti • přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy • v digitálním prostředí přiměřeně uplatňuje svá práva a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují • rozpoznává protiprávní jednání v digitálním prostředí

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ				
OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP	ROČNÍK	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				
<ul style="list-style-type: none"> • popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování 	9.	<ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s úkoly EU • popíše cestu ČR do EU • blíže se seznámí s jednotlivými členskými státy EU • respektuje odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí 	<p>Evropská integrace – podstata, význam</p> <p>EU a ČR</p> <p>Symboly EU</p> <p>Hospodářská spolupráce</p> <p>Společná zahraniční a bezpečnostní politika</p> <p>Spolupráce v oblasti spravedlnosti</p>	<p>VMEGS –Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět</p> <p>OSV – mezilidské vztahy</p> <p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>

		<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí klady a zápory členství v EU 	Práva a povinnosti občanů, evropské občanství Volby do Parlamentu EU Volný pohyb osob, zboží, kapitálu, služeb Schengenský prostor Evropské jazyky, měna Evropské soudy	OSV – rozvoj schopností poznávání
<ul style="list-style-type: none"> uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajištění obrany státu a účasti v zahraničních misích 	9.	<ul style="list-style-type: none"> uvede příklady činnosti některých mezinárodních organizací uvědomí si nutnost mezinárodní spolupráce v oblasti hospodářské, politické a bezpečnostní popíše situace, kdy je třeba bránit stát navrhne, jak může pomoci v konkrétním případě ohrožení na konkrétních příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR uvede příklady zahraničních misí Armády ČR 	Mezinárodní organizace – OSN, Rada Evropy, NATO, UNICEF, UNESCO, WHO Složky integrovaného záchranného systému Armáda ČR	VDO – občan, občanská společnost a stát

<ul style="list-style-type: none"> • uveďte příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory 	9.	<ul style="list-style-type: none"> • uveďte příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory 	Globalizace	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> • uveďte některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva 	9.	<ul style="list-style-type: none"> • uveďte některé globální problémy současnosti • popíše hlavní příčiny glob. problémů a jejich důsledky pro život lidí 	Globalizace Projevy Významné globální problémy Globální problémy – ekologické, společenské Ekologická stopa Příčiny válek a ozbrojených konfliktů Populační exploze	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV – lidské aktivity a problémy živ. prostředí
<ul style="list-style-type: none"> • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uveďte příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu 	9.	<ul style="list-style-type: none"> • vybere příklady dopadu globálních problémů na náš region a diskutuje o nich 	Neziskové organizace – Český červený kříž, Adra, Charita, Archa, Člověk v tísni	MKV – kulturní diference
<ul style="list-style-type: none"> • uveďte příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru 	9.	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí pojem terorismus • uveďte příklady mezinárodního terorismu • objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu • objasní roli ozbrojených sil ČR při řešení krizí nevojenského charakteru 	Terorismus, jeho příčiny Tolerance, intolerance, rasismus, xenofobie, diskriminace, antisemitismus Ozbrojené síly ČR při živelných pohromách, úniku nebezpečných látek, anonymních hrozbách	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – fungování a vliv masmédií

		Ochrana života a zdraví nejen svého, ale i spoluobčanů	
--	--	--	--